

Рік XVIII. Нью Йорк, Четвер, 10-го Марта 1910. Число 10

Vol. XVIII. New York, N. Y. Thursday, March 10, 1910. No. 10.

В 49-ті роковини смерті Тараса Шевченка.

І день іде і ніч іде,
І голову схиливши в руки
Питаєш ся; чому не йде
Апостол правди і науки?...
Т. Шевченко.

А він був у нас, сей Апостол. Сорок і дев'ять разів покрила ея снігом та земля, що заховала його мертве тіло. Сорок дев'ятий раз приходить весна, але не така, якої він бажав своєму народові, якої колись надіяв ся, і за яку боремо ся ми, його діти.

Винищена і спльондрована польськими панамі через 500 літ польсько-шляхотської неволі, закована ще гіршими кайданами московськими царями та знищена чужими урядниками ледви дихала наша Україна у важкій неволі. На таке прийшов Кобзар... і заплакав гірким плачем — з туги, з жалю і з ненависти до тих, що розпинали наш нарід, напу колись славу Русь-Україну.

Поглянув він на пам'ятник царя Петра I-ого, поставлений царицею Катериною II-ою в Петербурзі, і проголосив:

Се той „Первий“, що розпинав
нашу Україну,
а „Вторая“ доконала
Вдову-сиротину!
Кати, кати, людоді!
Наїлись обое,
накрали ся.....

Тай згадав Шевченко козацькі кістки, що ними цар Петро I. місто фундаментів вимостив багна, будуючи свій Петербург і грізно засьпівав:

О, царю поганій!
Царю проклятий, несений!
Гасниді лукавий!
Що ти зробив з козаками? —
Волота засипав
благородними кістками,
поставив столицю
на їх трупах катованих.....

А далі, вкладаючи слова в уста помордованих царем козацьких душ, кличе Шевченко до того, що знищив наше козацтво:

„І ми сковані з тобою
Людоді, змію!
На страшному, на судищі
ми Бога закрисм
од очей твоїх неситих.
Ти нас з України
загнав голих і голодних
у сніг, на чужину
тай порізав із шкір наших
собі багрянцю,
й пошив жилами твердими
і заклав столицю
в новій расі. — Подиви ся:
церкви і палати!
Весели ся лютий кате!...
Проклятий! Проклятий!”

Ось так грізно, так страшно, наче пророк Езекиїл, згадав Шевченко найбільшого ката козацької України, грабаря нашої волі — царя Петра I-ого.

Славна була колись напша бузальщина. Як Хмельницький вибив ся з під Польщі, то утворив незалежну українську республіку, яка вправді признавала над собою зверхну владу Московщини, але заховала свою самостійність. Було своє славне, козацьке військо, були свої вольности, була своя школа, своя правда, сила, гетьманство, своя держава! Є що згадувати!... А що лишило ся? Невольа, панщина, крі-

пачтво. Пани напші пішли на службу Москалям, сі пани, про котрих каже Шевченко:

„Раби, підніжки й грязь Москви,
й варшавське сьмітя наші пани.”

А і сим, що вийшли з під хлопської стріхи і пішли лизати панські, царські лапи, вирекли ся свого люду, своєї мови, сим рівнож дістало ся від Шевченка. Ось як пише він про них:

„По московськи так і чешуть!
сьміють ся тай лають
батьків своїх.....
П'явки, п'явки! Може батько
останню корову
жидам продав, поки вивчив.....

Ми і бачимо в одній поемі такого перевертня, що встидає ся говорити по своєму. З ним стрінув ся Шевченко в Петербурзі, а сей його і питає:

„Где ти здес узаяся?
— З України. — Да как-же ти
гаварить не вмєш
па здєшному? — Ба ні, кажу,
говорить я вмію
та не хочу! — Екой чудак!
— Цур тобі, мерзенний!.....

А село... Се нещасливе, закріпощене, бідне село! Може Шевченко, літаючи думкою в давнину і згадуючи козацьку славу, може й забув на се село, що пустило його в світ широкий?... Ось як пише про своє рідне село:

„..... Страх погано
у тім хорошому селі:
Чорніші чорної землі
блукать люди, повсихали
сади зелені погнили
біленькі хати, повалились.
Стави буряном поросли.
Село неначе погоріло,
неначе люди подуріли:
німі, на панщину ідуть

і діточок своїх ведуть....
І я, заплакавши, назад
поїхав знову на чужину.
І не в однім оттім селі,
а скрізь на славній Україні
людей у ярма запрягли
пани лукаві.....”

І смуток обвив Кобзареве серце на вид відступних панів, поневолених хлопів, осиротілої України. Але не піддавав ся Шевченко розпуці, бо в серці поета палала горячим огнем надія на краю долю. Ось заговорив в його піснях рідний степ, озвали ся старі могили і залунала в його піснях наша давня слава, що:

„Не вмере, не поляже!
Не поляже, а розкаже:
що ділось в сьвітї,
чия правда, чия кривда
і чії ми діти.”

На тую давню славу задивив ся Шевченко. Вона розказала йому історію рідного краю:

„Як Москалі, Орда, Ляхи
Вийсь з козаками.....”

як наша Україна загинула в кліщах Польщі і Москви. І під впливом історії в душі Шевченка витворив ся ідеал Руси-України, невідчуженої ані Польщі, ані Москви. Але не якоїсь панської України йому бажало ся. Він хотів вільної України, де всі були б вільні, щасливі, рівні...

Шевченко, се наш правдиво-народний поет, Ніюдин поет на сьвітї не заплакав так тяжко над долею селян, і ніюдин стільки не витерпів за свою любов до рідного краю і народу, як Шевченко. Він, сам хлопський син, своїм могучим духом обняв цілий нарід і все, що народу тикає ся; не тільки народню мову і звичаї, але й безталанну долю народу і його утрачене право до життя, до свободи і до рівності.

Здобувати назад те право, кликав нас Шевченко в кожній стрічці своїх поезій. Своім віщим духом відгадав він, що доля Руси-України лежить в руках поневоленого хлопа, що той хлопа піднесе високо в гору прапор народної волі. Тому з сердечним словом обертав ся Шевченко до інтелігенції:

„Обніміте-ж, брати мої
найменшого брата,
нехай Мати усміхнеть ся,
заплакана Мати.”

Україна, котру Шевченко так любив, що казав:

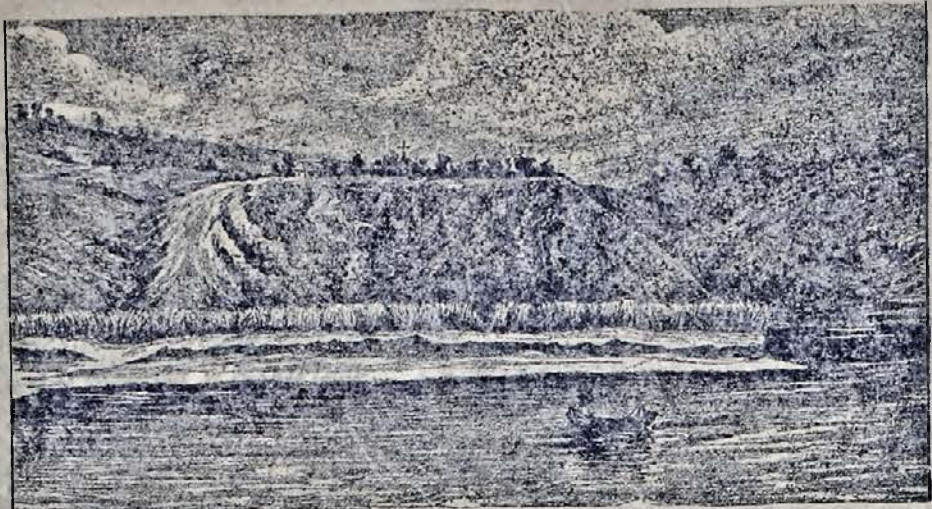
„Я так її люблю
мою Україну убогу —
за неї душу потуглю.”

та Україна не була для Шевченка пустим словом. Не лишень землю і мову нашу, не лише нашу бузальщину і нашу інтелігенцію, нашу науку і письменство розумів Шевченко під Україною. Розумів він під тим словом головню мільйони нашого простого робучого народу. Отсе у Шевченка є правдива Русь-Україна, за якої волю і добро треба нам бороти ся.

Русь-Україна, незалежна від Польщі і Москви повинна бути державою робучого народу. Отсе є ідеал Тараса Шевченка, яким є провані всі його політичні поезії. Шевченко каждає, щоби в вільній Україні не було „ні хлопа ні пана“, то є, щоби всі горожани були рівними людьми.

Ось через се став Шевченко нашим народним Кобзарем-Пророком. Він відчув всі болі нашої найбільшої верстви, нашого селянства і селянам признав Шевченко перше місце в народній роботі. Сей стан

(Продовжене на стор. 4-ій)

МОГИЛА ТАРАСА ШЕВЧЕНКА НАД ДНІПРОМ.

На Тарасовій Могилі.

(Річ сценічна).

(Український степ, покритий вечірнім легким фіолетом. Далеко на Дніпром жовта соняшна смуга.)

На право Тарасова могила, до якої стійка від лівого боку. Коротка павза. — Потім зів'яла висуває ся двоє людей. Мужчина в віці до 30 літ, в одязі інтелігента і мужицький хлопець біляже як десятилітній. Ступають ледь вагитно і стають кілька кроків перед могилою).

Хлопець:

Ось вам, пане — Тарасова могила!

Подорожний:

(Вікряє голошу)

Честь і слава во віки і віки!

(По хвилі до хлопця):

А чи знаєш, дитинонько мила,

хто то був той — Тарас боговятий?...

Чи лацар то був, слави неситий,

що мечами гонив душі з тіла,

аж кервою багрили ся ріки,

аж земля стогнала й тремтіла?...

Чи один то з сьвятих оборонців,

що до неба долоні здіймали

і як птахи зривались до сонця,

а на крові в могилу лягали?...

Чи богам був, чи нам грішним ровесник

той великий покійник?

Хлопець:

Був местник,

характерник і чудесник....

Так найстарші повідають

в селі люди, а вони багато знають,

що було і що знов буде.

То він, кажуть, мав способи

від всілякої хвороби

і таке знав, кажуть, слово,

що вмерлих будив на ново

до життя — а хлопські болі

відчував так як би свої.

Тож, говорять, йшло до нього

з всіх усюдів людей много,

а він кождому дав раду,

як не поміч, то розраду,

як не силу, то надію,

наче дощик в суховію,

наче зорю в нічку темну

поміч їм давав даремну.

А жив в хаті, не в палаті,

і убогі, небогаті

були йому рідня, братя...

Раз, говорять, аж до трону

він дібрав ся покриймою

і промовив там так сьміло,

що аж місто затремтіло,

а найвищі генерали,

що від золота сіяли,

як небіжчики збіліли....

І за те ворожі сили

зрадою його убили,

на могилі поховали,

хрест залізний положили

і решіткою скували.

Але — скажу вам до уха,

що то все марна робота,

бо він там лежить і слуха

в ночі тихі, в ранки ясні

як ми терпимо нещасні

і які нам кривди творять,

і які ми мремо від горя.

Аж колись прийде година,

що здійме ся домовина,

що розкриє ся могила.

А з могили встане сила;

а та сила збудить волю;

що дрімас в чистім полі.

І тоді Дніпром у море

понесе ся наше горе. —

Люди так старі говорять.

Подорожний:

І ти віриш?

Хлопець:

Вірю, пане.

А ви як не ймете віри,
то заждіть аж північ стане,
аж здрігне ся степ розлогий,
аж заграють звуком ліри
всі шляхи і всі дороги,
всі хрести і всі могили,
все то, що пережили!
Тільки бережіть ся, пане,
бо вам волос дубом стане,
бо вам серце спопеліє
бо вам сьвіт цілий змарніє
то така велика пісня!
Прощайте!

Подорожний:

Йди здоровий

(До себе):

і рости в своїй великій вірі,
поки хвиля не прийде обнови,
поки життя не покладеш в офірі!

(Соняшна смуга меркне, робить ся темно. Від Дніпра зриває ся вітер, дерева біля Тарасової могили починають грізно шуміти. На могилі з'являє ся сіра постать старого козака-бандуриста. Хвилю дивить ся, а потім починає говорити голосом грішним і песням):

Українським патріотом бути,
то — не досить на порозі хати,
як ніхто не буде того чути —
українську піснюку сьпівати!
То — не досить мати в своїм роді
Сагайдачних або Дорошенків,
а синів плекати на Шельменків,
на хабуз в народнім огороді,
на відступників, на зрадників, на Юдів,
на гидких в ордерах страхопудів!
Сором, сором... Безпримірний сором
перед сьвітом, перед власним людом,
що берігсь якимсь предивним чудом
не зіпсути, божим первотвором!...
Чи на тоє прадіди козацькі
кров свою так щедро проливали?
Чи на тоє предки гайдамацькі
на палях посеред мук конали?
Чи на тоє ті стени безмежні,
як поля пекольні, безбережні
перейшли такі надлюдські болі,
щоб Москві вродити бараболі
і бурак, добірний корм для скотів
і таких нужденних „патріотів“
на хосен і втіху для Москви?!...
Таж дивіть, дивіть ся, онде діти
не хотіли мовою чужою
Отчешам до Бога жибоніти,
хоть їх били й страшили тюрмою!
А ви-ж прецінь люди, а не діти,
а в вас прецінь кулаки і плечі
здоровезні — дужі, — молодечі!
Тільки серця треба розігріти,
тільки душі треба розпалити,
щоб почати жити і любити, —
не дрімати, не спати, не гнити!
Схаменіть ся!!

Трийцять мільонів,
а нічо не видно — крім проклонів,
крім нарікань і плачів на долю,
на біду безвихідну, неволю!
Киньте сльози, а беріть ся діла,
бо година надходить рішуча.
Чорна хмара над землею сіла,
наступас небувала туга,
блещавки палають, грім грюхоче,
стугонять проклонами могилиц,
протирай чим скорше очі.
Тут не сліз потреба, тільки сили,

тут тра віри в себе, — а не в чуда!
Перше чудо — серце в груди,
друге чудо — будьте люди,
третє чудо — най люд буде
разом з вами — а ви з людом!
Не на слові — а на ділі.
Не в книжках і не в газетах,
не при чарці, на весіллі,
лиш в тюрмі і на багнетах —
серце з серцем, груди при груди
все і всюди — а Русь буде!...

Житє Тараса Шевченка.

Дня 9-го марта 1814-го року на Київщині, в селі Моринцях, у бідного селянина-кріпака Григорія Шевченка народила ся пята дитина, хлопчик Тарас. Злидні панували в хаті. Сім'я Шевченків пужла з голоду а діти змалечку поневіряли ся у наймах. Се було за кріпацтва, коли люди тільки в неділю або в сьвято робили на себе, а всі буденні дні на пана. Тому то і маленькому Тарасови довело ся зазнати чимало лиха і горя. А найгірше йому стало, як померла його мати, а батько оженив ся в друге: натерпів ся Тарас від лихої матери! Та ще хоть поки батько живий був, то він дбав про Тараса: віддав його до дяка вчитися письма. Як минуло хлопцеві 12 літ тоді і помер його батько. Зістав ся Тарас сам на сьвіт, без доброго, ласкавого слова, без пристановища, нікому непотрібний. Пішов і він у найми. Потім вчив ся малювати у сусідних малярів, ставав за пастуха, потім знов пішов у найми, аж поки в 16-ім році не взяли його до панського двора, де зробили з нього панського козачка-лякейчука. Той пан звав ся Енгельгард. Він помітив, що Тарас має незвичайний талант до малювання, тай тому віддав його в Варшаву на науку до маляра. Потім переїхавши в Петербург пан законтрактував Шевченка (р. 1831) на чотири роки маляреві Піраєву. Сей маляр посилав Шевченка малювати по домах дахи, підлоги або малювати стелі і паркани. У Петербурзі довело ся якось Тарасови стрінути ся з земляком, малярем Сошенком а той звів його за московським письменником Жуковським, укр. письменником Гребінкою, та артистами Венеціановим, Брюловим і другими. Вони побачили, що молоде хлопця є щось незвичайне. Ось і вони викупили Тараса в маю 1838 р. з кріпацтва за 2500 рублів та постарали ся, що його прийнято до Петербурської Академії. Скінчивши там науку Шевченко вернув ся до Києва, на свою Україну. Вже тоді він мав славу не тільки маляра-артиста, але ще більшу славу письменника-поета, що складав чудові пісні. Він писав по українськи, писав тою мовою, якою гордували пани і перевертні. Вони казали, що українська мова, се мова хлопів і свинопасів, що ся мова до нічого не здатна, мертва, хоть нею говорять мільйони людей. А Шевченко доказав перед цілим сьвітом, що тою хлопською мовою мож писати не згірше від панської, московської мови; і він тою хлопською мовою складав такі чудові пісні про безталання Неньки-України та про гірку долю темного люду, що увесь сьвіт назвав Шевченка великим, геніальним поетом.

Та не довго довело ся жити Шевченкови в Києві. В купі з другими людьми його уряд арештував і засудив в салдати. Тараса заслали далеко, в дикі, оренбурські степи. Тут витерпів поет 10 літ (від 1847-го до 1857-го року) у важкій неволи, серед чужих людей. Важко жити на чужині, а Шевченкови було ще важче, бо дикий московський уряд забороняв йому писати і малювати. Та ніяка заборона не змогла загасити пламенної поетової думки. Потай, в ночі писав він свої пісні та ховав їх під вистілку і у холяву. Хоть сам був невольником, він сьпівав у своїх піснях про волю, про братерство, любов і рівність усіх людей, про недолю рідного краю. Десятьлітня неволя підірвала зовсім здоров'я поета і тому вернувши з заслання прожив всего тільки три роки. Отсих три роки пережив він то в Петербурзі, то на Україні, де поскладав багато нових вершів і видавав друком писані поперед. І багатоб дав він ще сьвітові чудових творів, коли-б так важка неволя не була підточила його здоров'я.

Шевченко помер в Петербурзі в 47-ім році свого життя, дня 10-го марта 1861-го року. Помер найкращий син України і не діждав ся побачити на власні очі визволення з кріпацтва свого народу, за для якого тільки перетерпів.

Тіло його перевезено з Петербурга на Україну тай поховано на високій Дніпровій кручі, біля міста Канева, як сего бажав сам поет. І тепер рік річно десятки тисячів людей, своїх і чужих що літа прибуває на могилу Тараса, поклонити ся порокам того, „що був серцем України“.

Багато було і є славних письменників у нашого народу, однак ніхто не здобув собі більшої слави як

Шевченко. Він — наша слава і гордість, наш пророк і учитель. І не тільки ми — Українці — так високо почитаємо нашого Кобзаря, але скрізь, по цілому світі його уважають за одного з найславніших поетів.

Чому ж ми віддаємо Шевченкові таку пошану? Бо він є широко-народний, хлопський поет. Вийшовши з під хлопської стріхи сам на собі переніс усе недолю панського ярма. Все своє життя він болів і терпів за сей бідний, занедбаний, рідний йому український народ. Великий народний заступник він завжди і завжди боронив народні права. Він так любив свій рідний край, що готовий був перетерпіти все, аби тільки Україна була щаслива...

Незабаром, бо в 1914-ім році настануть столітні роковини уродин нашого найбільшого поета, а в 1911 році мине 50 літ, як він помер. Увесь український народ повинен пошанувати свого найбільшого поета величавим пам'ятником в серці України, в Києві. І сим ділом заняла ся Полтавська Земська Управа, та по цілій російській і галицькій Україні збирає жертви на сей пам'ятник.

Принесіть-же й Ви на се народне діло і свою жертву. Вшануйте нею пам'ять великого поета і мученика українського народу! Нехай не буде на нашій заморській Україні ні одного чоловіка, який не згадав би про Шевченка та не послужив його пам'яті!...

С Л О В О.

(В розмовини смерті Т. Шевченка).

.....Слово! річ то велика, сьвятая;
Слово — то мудрости промінь,
Слово — то думка людська.

Поки з сьвітової бездни
Стало Господне творення готово,
Слово до Бога в простори несе ся,
Господь був сам тоді слово.

І — коли Бог сотворив усі дива,
Землю чудову й небесне склепіння,
І над роскошами сьвіта поставив
Людську пару, вінець той творіння,

Давши їй душу, безсмертну, вічну,
В ту урочисту, хвальну пору, —
Словом тоді одрізнув він людину
Від усього безсловесного твору.

Люди-ту Божую іскру шанують,
Сьвітять ся в їй бо душа чоловіка,
Сьвітять ся думка людська невміруща
Промінням ясним од віка до віка.

Впали всі горді, величні храми
Гарного, пишного краю Гелляди, —
Досі пишас чудова, нетлінна
Елінів повість, пісні Гіляди.

Кожний народ своє слово шанує,
Ширшає думка і ширшає мова,
Твори фантазії, мрії, науки,
Все зазначає він у гомоні слова.

Кожний народ... Деж України слово?
Краю того, що до моря простят ся,
Степом широким далеко прослав ся!
Де ти, України слово?

По вертепах-степях,
По байраках-лугах,
Під убогими стріхами хаток,
Тебе треба шукать, як шукає пчоло
Десь у квітах захований вяток.

По байраках-лугах,
По зелених садах,
Тихо дівчина „Гриця“ сьпіває,
У журливих піснях,
У тих чулих словах,
З-тиха тугу свою вимовляє...

По вертепах-степях
По байраках-лугах,
Просьпівав свою пісню козацьку
Козаченько, идучи,
Та на Січ несучи
Свою голову буйну, юпацьку!

На чайках, байдаках,
Та на утлих човнах,
Сперечали ся з гомоном моря
Січові сьпівці,
Ті завзяті борці, —
З хмар сьвітла вечірняя зоря...

По великих містах,
По гучних майданах,
Гомоніла козацька рада;
Гомоніла вона,
Розлягалась луна, —
Подавалась гетьманам порада!

По широких шляхах,
По тернистих стежках,
Кобзарі проходили сліпії
По убогих хатах,
Степових хуторах,
Пісні-думи сьпівали простії.

Народив ся кобзар, той новий проводар,
Що підслухав кобзарську мову,
Сьміючи ся, з плачем, своєю кобзу тернув,
Зняв у-голос, прилюдно розмову.

І минає сто літ від тієї пори,
На вік другий уже повертає, —
Україна стоїть, на-около зорить,
У дітей своїх в голос питає:

— Ви, синове мої! мільйони-ж вас є,
По широким степах,
По зелених галях,
Під убогими стріхами люду, —

Розпочніте лишень
Голосніших пісень,
Щоб луна покотилась уєди!
Щоб у хатах малих
І в палатах бучних,

Мое любес слово кохали,
Щоб юнак молодий
І школярик малий —
Храми слова мого будували!

О. Пчілка.

ПРОЦЕС православного ігум. Арсенія проти менаджера „Свободи“ Нон. Нирчова і її редактора Ант. Цурновського.

(Дальше).

Покликано і по правилу запряжено Сема Мендельсона, як сьвідка доказового; він зізнавав як слідує:
Допитує п. Гарван:

Пит.: Де ви мешкаєте, пане Мендельсон? Відп.: В Мейфілді, Па.

Пит.: Яке є ваше занятє? Відп.: Мировий судія.

Пит.: Чи маєте ще яке иньше занятє? Відп.: Єсьм купцем і гуртовним продавцем горячих напиків.

Пит.: То ви є, як то кажуть, скваером? Відп.: Так.

Пит.: А чи ви женаті? Відп.: Так.

Пит.: І живете зі своєю женою та дітьми, чи маєте діти? Відп.: Дітей не маю.

Пит.: Отже живете зі своєю женою? Відп.: Так.

Пит.: Чи ви знаєте сю Марію Кринітську? Відп.: Так.

Пит.: Чи можете нам бодай приблизно сказати, в котрім часі в 1907 або 1908 р. прийшла вона до вас на службу?

Судія: Питайтеся його, коли вона прийшла.

Пит.: Отже коли? Відп.: Я думаю, що було се близько... вона була в прикрім стані яких три місяці, коли станула на службу, так думаю, три або чотири місяці.

Пит.: Чи було се перед Різдом? Відп.: Гадаю, що так.

Пит.: Як довго вона у вас служила? Відп.: Коли вона була в прикрім стані, то служила у нас який тиждень, заки привела дитину.

Пит.: Породила дитину, чи так треба розуміти? Відп.: Так, породила дитину. Моя мати мешкала тоді зі мною і вона післала її на злоги до сеї жени, бо ліпше було післати її до її землячки, ніж, щоб вона була в нас.

Судія: Питане звучить, коли? Відп.: Коли вона породила дитину?

Пит.: Так. Відп.: 4-го червня, 1907 р.

П. Гарван: І близько на тиждень перед тим ви післали її до сеї російської повитухи? Відп.: Так.

Пит.: А як вона породила дитину і скінчилися її злоги, то чи вона вернула назад до вас на службу? Відп.: Так.

Пит.: Чи вона служить у вас від тоді? Відп.: Від тоді, з виймком одного місяця або шістьох тижнів. Вона має сестру, що мешкає десь там в Нью Джерси, і сестра писала її, щоб вона там приїхала.

Пит.: І чи вона там їздила? Відп.: Так, і приїхала назад.

Пит.: Як вона прийшла до вас на службу в місяці марті, чи ви завважали, в яким она є стані? Відп.: Но, ні, по ній зовсім не було можна сего пізнати.

Пит.: А в місяці марті 1907 р. чи ви говорили з

нею дотично її стану. Відп.: Моя мати говорила, і я довідав ся про се від моєї матери.

Пит.: А потім, як ваша матір говорила з нею, заки ви дещо зарядили, мали ви з нею яку бесіду? Відп.: З нею?

Пит.: Так з нею? Відп.: Мав.

Пит.: І чи вона робила натяк перед вами — не кажіть, що се було — чи вона натякала на імя батьна дитини? Відп.: Так.

Пит.: Чи ви, яко тодішний мировий судія, почали деякі кроки зглядом сего чоловіка?

П. Сніткін: Прощу одну хвилику, я протестую проти сего, бо воно невідповідне, недорічне і немістне та ніяк не відноситься ся до сих обжалованих.

Судія: Протест ухилений.

П. Сніткін: Застерігаю собі уклінно право відкляку.

Відп.: Так.

Пит.: Чи знаєте — я покажу вам доказовий залучник 3) для провірення.

(Документ так зазначено).

Пит.: Я показую вам сей документ зазначений як доказовий залучник 3) для провірення і питаю вас, чи се є документ, який ви тоді видали, після вашої розмови з Марією Кринітською? Відп.: Так.

Пит.: Чи се було в марті, 1907 р.? Відп.: Так.

Пит.: Чи було се яких чотири місяці перед народженням дитини? Відп.: Так.

П. Сніткін: Оборона не противить ся сему, ані вияснення дає сьвідок.

П. Гарван: Я по просту рахував в тору.

Пит.: Чи ви знаєте Андрея Претапа? Відп.: Я не знаю сего чоловіка.

Пит.: Чи після марта 1907 р. і після сего, як ви бесідували з ожаляючим ся сьвідком, пошукували ви за Андреем Претапом?

П. Сніткін: Протестую проти сего, бо воно невідповідне, недорічне і немістне.

Судія: Як воно може бути до річи?

П. Гарван: Ну, моя думка є така...

Судія: Я позволив иншому...

П. Гарван (перебиваючи): Одинока моя теорія про допуск сьвідка сего зізнання є така: оборона, вважає за потрібне вказати при своїх допитах сего ожаляючого ся сьвідка, що після дати очернення, се значить після 25. червня 1907 р. сей обжалований заявляв...

П. Сніткін (перебиваючи): 1908 р.

П. Гарван (продовжуючи): 1908 р. заявляв істотно, як вона зізнає тепер при розправі, іменно так, що Арсеній не був батьком її дитини, лише Андрей Претап. А вони-ж вказали, що перед тим вона зізнавала, що Арсеній був батьком. Закон дозволяє мені отже цофнути ся в зад і вказати...

Судія (перебиваючи): Але не в зад перед уродинами.

П. Гарван: Моя думка є така: теорія закону після мого розуміння є така, що коли особа заявляє в суді при розправі на допити прокуратора а потім на допити оборони обжалований вказує, що перед репрравою вона противно зізнавала, то держава або еторона, яка звивас її до суду, мають право вказати на те, що перед мнимою противорічною заявою, вона зізнавала так само, як зізнає тепер при розправі. В сім випадку я хочу вказати, що чотири місяці перед народженням дитини вона зложила заяву перед мировим судією тамопної місцевости дотично сего, хто був батьком дитини, яка то заява є згідна з її зізнанням в суді.

Судія: Я недумаю, щоб ви могли так поступати.

П. Гарван: Коли Сьвітлий Суд рішає проти мене, то я хилиюсь перед більшою мудростію Сьвітлого Суду.

Судія: Піддержую спротив. Я позволив вам доказати, що вона складала заяву. Оборона противить ся, щоб сю заяву наводити, на сій основі, так здасть ся мені пане Сніткін, бо вона не була зложена в присутности обжалованих.

П. Сніткін: Се правда, Сьвітлий Суде, дійсно правда, що се лише поголоска. Мій товариш ошибається що до правил доказовости.

П. Гарван: О, ні, я не ошибаюсь. Ми так само поступали при розправі Патрика.

Судія: Спротив я піддержав. Я позволив вам лише сказати, що там була зложена заява і подане імя особи.

П. Гарван: Чи ви знаєте, де є Андрей Претап?

П. Сніткін: Спротивляюсь, бо се немістне, недорічне і невідповідне.

П. Гарван: Се лише для вияснення його неприсутности.

Судія: Я позволяю вам вияснити се на сій підставі, що прокуратор хоче вияснити неприсутність особи.

П. Сніткін: Застерігаю собі уклінно право відкляку.

Відп.: Коли Констандль прийшов до дому, де він харчується, то там його не застав і там йому сказали о що ходять, і коли він довідав ся, що його мають арештувати, він відїхав до Клевлянду, Огайо.

П. Сніткін: Вношу, щоби счеркнути відповідь.

Судія: Счеркніть її.

Пит.: Чи ви самі могли його відшукати? Відп.: Ні.

Пит.: Чи ви старали ся відшукати його? Відп.: Так, я старав ся.

П. Гарван: Яка є найблизша стація від сего монастиря? Відп.: Канаан віддалений від него около півтретя милі. по дорога веде через ліси. Загально ходять до Фейрво, що значить около чотири милі. З Фейрво до сего монастиря є возова дорога.

Пит.: Що ви маєте на думці під сим словом „стація“? Відп.: Стаційку.

Пит.: Якої зелізниці? Відп.: Делаваре і Гудсон Комп. Тамтуди не ходять трамвай.

Пит.: Чи трамвай зовсім тамтуди не ходить? Відп.: (Продовжене на стор. 7-ій).

„SVOBODA“

(LIBERTY)

The Ruthenian Weekly
184 Hudson Str.,
Published every Thursday at
184 Hudson St., New York, N. Y.Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

REV. P. PONIATYSHYN,
Superintendent

Box 112, Elizabeth, N. J.

Адреса мешканця:

326 Rose Hill Place,
ELIZABETH, N. J.ANTH. CURKOWSKYJ,
editor

184 Hudson Str.,

NEW YORK, N. Y.

K. KIRCZOW,
manager,

NEW YORK, N. Y.

Terms: Two dollars a year.

Advertising rates furnished on
application.Entered as second-class matter
December 21, 1906, at the Post
Office at New York, N. Y. under
the Act of Congress of March 3,
1879.**„Свобода“**часопис для руського народу в
Америчі і орган „Р. Н. Союзу“. **закладає** по тижня в четвер і
коштує:в Америці на 12 місяців \$2.00
до стар. краю на 12 місяців \$2.00
в Америці на 6 місяців \$1.00Оплатувати газету треба всег-
да з гори.Гроші треба посилати в ре-
дакційним листі, або через ек-
спресовий, або поштовий money
order (моні ордер). Money order
то є карточку, котру дистанте
зід почтара або агента на ек-
спресовім офісі, пішлим нам бо
без того ми не годні грошей ді-
стати.

Адрес:

„SVOBODA“

184 Hudson St., New York, N. Y.

Телефон 7074 Spring.

Дописи просять ся писати ли-
шень на одній стороні картки.
Дописи непригожі до друку
ніцять ся, наколи з гори не було
вказано, що жадає ся її звороту
і не було залучено марок на
зворот.**В справі кольтонізації
Мексика.**Коли лишень виринула
на дневний порядок справа
кольтонізації Мексика, у-
ряд Р. Н. Союзу, як сего
від нього і жадаю, починив
всякі кроки, щоб розсвіт-
лити справу та забезпечити
делегатам, які малиб огля-
нути землю, вільний пере-
їзд там і назад. На дотич-
ний лист писаний від У-
ряду Р. Н. Союзу наспіла
відповідь, яку подаємо в
цілоїсти та без ніяких змін:

San Carlos 1-13 1910.

Mr. Jadlofsky, Secretary of the
Ruthenian Nat. Union
Box 76 Jersey City, N. J.

Вповажаний Добродію!

Ваше письмо з дня 22. с. м. зі-
стало припорушено мені до зала-
годження та до завязання близ-
ших та тіснійших стосунків з
„Союзом“ в цілі кольтонізації
землі в Мексико.Нині відношуся до нашої кан-
целярії в Del Rio, щоб вислано
всякі більшші інформації жадані
(до днес ніяких інформацій не
було. — Фед.), сподіюся, що їх
отримате рівночасно з моїм
писмом.Для нас Русинів лишась од-
но, т. є. взяти около 5000 акрівземлі під опіку „Союзу“ на ко-
трим то обшарі можна помістити
около 100 родин в першій році,
числячи по 50 акрів іррегованої
землі для кожної родини, що
єсть вистарчаючим на рахунок
дво-річних жнив та доходу з зем-
лі іррегованої.Земля не іррегована положена
далше в Мексико, а добра під
управу продуктів, належить до
приватних осіб, та може бути
віднаймлена під кольтонізацію від
50000 почавши акрів в ціні по 2
до 3 доларів. Земля іррегована
знаходиться ся лишень в Стеті
Coahuila, на що сам уряд при-
значив \$400000 на систем водя-
ний (irrigacion).Хто хоче отримати землю ді-
стає всякі полехні і поміч і кож-
дий, сьладаючий около 200 дол.
отримує все потрібне до госпо-
дарки на виплат.Если буде вибраних з делега-
тів прошу нам донести, а вла-
стиво прошу дати мені знати, а
ми оплатимо половину
коштів з New York до Del
Rio вибраних делегатів.Коли вибрані делегати будуть
мали охоту оглянути й землю не
ірреговану коло Mexico City я
буду старав ся о вільний переїзд
там і назад (до Mexico City, на-
зва Del Rio).

Очікуючи відповіді, я остаю.

З глубоким поважанем

А. Вала, урядник.

В виду того, що справа
кольтонізації є надто важ-
ним питанням, щоб про ню-
могли ріпати одиниці,
та в виду значних коштів,
які мусіли-б спасти на Р.
Н. Союз, коли-б він висла-
в делегатів на свій кошт,
вважаємо за найвідповід-
нійшу річ, відложити цілу
справу аж до сегорічної
Конвенції. На Конвенції
з'їдуть ся делегати з кож-
ного відділу, які повинні
знати імена і число осіб о-
хочих на поселене в своїм
відділі, і тоді вибере ся е-
вентуально делегатів та по-
рішувати ся категорично усю
справу.

Від Уряду Р. Н. Союзу.

Д. Канігула пр,

С. Ядловський с. фін.

Т. Лавовський с. рек.

**Спис людности в Злуч.
Державах а Славяни.**Последніми днями дій-
шло до нашого відомо, що
починаючий ся з днем 15-го
північтя с. р. спис людно-
сти Злучених Держав має
бути гребарем усіх славян-
ських народностей, похо-
дячих з Австрії і Росії, ви-
нявши одних Поляків і Че-
хів. Уряд конскрипційний
в Вашингтоні видав припо-
ручене для тих людей, що
будуть переводити кон-
скрипцію, щоб в рубриці
конскрипційного бланкету
„народність“ не виписува-
ли дійсної народности чо-
ловіка, але тільки політич-
ну державу, з якої він по-
ходить. В сей спосіб Русин,
уроджений в Галичині не
має бути записаний Руси-
ном, але Поляком або Ав-
стріяком (отже буде причи-
слений до такої народно-
сти, якої зовсім нема під
сонцем); Русин знова прий-
шовши тут з угорської сто-
рони буде в конскрипцій-
нім бланкеті фігурувати як
Мадяр.В сей спосіб не узнано
як народність Русинів, Сло-
ваків, Словінців, Хорватів
і Сербів (походячих з Ав-стрії). Всі ті народности
поручено записувати як
„Austrians“ або „Hunga-
rians“.Переглянувши всі видані
дотепер інструкції в справі
цензусу ми переконали ся,
що у них дійсно є найви-
разнійше сказано, аби в ні-
яким випадку не узгляд-
няти народности, але ви-
ключно тільки політичну
державну приналежність.
В сей спосіб переведений
спис людности в Злучених
Державах урядово ствер-
дить, що тут зовсім нема
ані Русинів, ані Словаків,
Сербів, Хорватів або Сло-
винців, але суть самі Поля-
ки, Гунгари, або неісную-
ча під сонцем якась ав-
стрійська народність. Що
більше, сі дотеперішні ін-
струкції доведуть навіть до
таких абсурдів, що примі-
ром Німець уроджений в
Франції буде урядово при-
знаний Французом, а Фран-
цуз уроджений в Іспанії,
Іспанцем, Русин знов уро-
джений в Румунії — Руму-
ном і т. д.Одинокий виняток ста-
новлять Чехи, при яких
має писати ся „Bohemia“
і Поляки, при яких імени
має бути написано „Po-
land“ з додатком, чи се є
австрійський, німецький а-
бо російський Поляк.
Решта всі будуть самі тіль-
ки Гунгари і Австрійки.На сю страшну кривду,
заподіяну Славянам тутеш-
ним урядом, зірвали ся
перші Словаки. Уряд „Сло-
венської Ліги“ сейчас від-
ніс ся до сенатора Злуче-
них Держав, Г. Т. Олівера
який і признав, що таке
поступоване уряду було б
величезною помилкою. Рів-
ночасно вислано і письмен-
ний протест до директора
конскрипційного бюро, та
завізвано на день 7-го с. м.
до Пітсбурга делегатів у-
сіх інтересованих народних
організацій та часописий.
Уряд Р. Н. Союзу і редак-
ція „Свободи“ сейчас взя-
ли уділ в сій акції в обо-роні подопитаних прав на-
шого народу і коли відпо-
відь сенатора Олівера і ди-
ректора конскрипційного
бюро не буде вдоволяюча,
разом з урядниками ор-
ганізацій словенських, хор-
ватських, словінських, серб-
ських і румунських уда-
дуть ся до Вашингтону до
президента, щоб жадати
зміни інструкції в тім на-
прямі, аби вона узгляд-
нювала їхню народність.Відповідь сенатора і ди-
ректора має наспіти в по-
неділок, се є 7-го с. м. до
Пітсбурга, де власне пред-
ставителі сих всіх народно-
стий суть згромаджені. Від
свої відповіді залежить
дальша наша акція в сій
справі.**Перед Конвенцією.**Подавши свою гадку до-
тично забезпечення членів
Р. Н. Союзу на случай ста-
рости чи каліцтва в 5-тім
ч. „Свободи“, я сам якось
зачав сумнівати ся, чи та-
ка гадка часом ще непе-
редчасна.

По обговоренню однак тої

самої гадки яснійше д.
Ів. Арданом, бувшим ре-
дактором „Свободи“, прий-
шов я до сього заключення,
що еслиб поміж нашими
робітниками було менше
роздорів, а більше доброї
волі та народної солідар-
ности, більше систематичної
праці як криків то у таких
питаннях, як прим: загальна
просьвіта, потреба основа-
ної висшої школи, основа-
не читальне, драматичних
кружків і т. п., не говори-
либ завжди лишень оди-
ниці, але кинена гадка
приймала-б ся, росла замі-
нювала ся в діло. У таких
питаннях, котрі тикають ся
цілого загалу, заговоривби
цілий наш загал, усі части-
ни нашого суспільства й
то без ріжниць партійних
переконань.Як робітник, не маю в
звичаю мішатись в такі
питання, як прим. реоргані-
зація наших шкіл і цер-
квей. Лишаю се людям
компетентним.Але де йде про робітни-
чу справу, де йде про до-
бро моїх братів робітників,
тих нещасних невольників
буржуазійної касты, будь
що будь почуваю ся до
обовязку сказати і своє сло-
во. Щоб однак знова не
посудив мене хто-небудь,
що як раз перед Конвен-
цією „Р. Н. Союзу“ заби-
раю голос, тому заявляю
отверто, що до піднесеня
гадки дотично забезпеченя
членів „Р. Н. С.“ спону-
кав мене ось сей факт:Перед недавнім часом
вступив тут один із наших
добрих в члени місцевого
відділу Р. Н. Союзу.Мимо тяжких родинних
обставин, обтяжений чи-
сленною сім'єю, під вгля-
дом місячних вкладок і
розмету до гол. каси „Р.
Н. С.“ вивязував ся він
з справдішним козацьким
завзятєм.„Собі і дітям від губи
відійму, а тут дам, бо се
наше спільне“, говорив бу-
вало наш сердега.Нещасте хотіло, що на-
стало звісне лихоліте.Фабрикант обмежуючи
скалю своїх продуктів, по-
видавав з праці більше чи-
сло робітників, а поміж ни-
ми знайшов ся майже на
бруку і наш неборачиско.
Але розмет до Союзу пла-
тив... В хаті у него жінка,
кількоро обдіраної дрібною
каменичкою за неплачене
„ренту“ викинув на вули-
цю. Скитавсь як міг, запо-
жичивсь у добрих людей,
але при місячних вкладах
до Союзу не бракло ніколи
нашого сердеги!Знеможений надмірною
працею, та журбою: „що
буде завтра“, підупав на
здоровлю, а відтак і на
добре розкормивсь, так, що
звалившись ся з ніг, не встав
уже більше...„Жінко, продай все що
у нас має ще яку сяку вар-
тість, навіт слюбні обручки
а заплати „митинг“, бо
інакше все пропало“ —
говорив покаплюючи до
жінки.

І поставив на своїм!

Він вмер, а нещасна вдо-
вица з одержаного померт-ного в сумі \$1000 з каси
„Р. Н. Союзу“ поплавила
довги, кошт похорону, шипи-
таль, а в додатку відложи-
ла для себе і дрібних си-
ротят на „чорну годину“
якийсь цент.А однак хто знає, чи
приміром як раз тих пару
центів, котрі лежать тепер
в банку, еслиб вони були
з'ужиті на поправлене хар-
чу, не вратували неща-
сній вдові дорогого мужа,
дрібним сиротятм батька?Се один з тисячних ма-
буть фактів.Оджеж, обговорена д. Ар-
даном гадка, що Р. Н. С.
платить за богато, але „по-мершим членам“, як раз
влучна і гідна, щоб нью
заінтересували ся не тіль-
ки ті, котрі справді бажа-
ють добра нашому чорно-
робови, але в тій справі
повинні заговорити при по-
мочі нашої преси усі наші
Союзовці, не оглядаючи
один на другого, як се
практикуєсь поміж нами
звичайно.У кого хвилька вільного
часу, а недорого чорнило
та папір, повинен висказа-
ти свою гадку, позаяк ли-
шень спільними силами з'у-
міємо двигнутись та гля-
нути сьмійніше в очі усім
невдачам народної судьби.

Михайло Беля.

В 49-ті роковини смерті Т. Шевченка.

(Продовжене з 1-ої сторони).

бажав бачити Шевченко просьвіченим, вільним, за-
можним і незалежним господарем на своїй землі.
Отсе є Шевченкова Україна.Свою поезію дав нам Шевченко програму нашої
політичної роботи. Він поставив нам ціль перед очі.
Він запалив в наших серцях любов до нашої буваль-
щини і до нашого поневоленого народу і дав нам в
своїх поезіях найвищу ціль нашої політич-
ної роботи: визволити весь український
народ з московсько-ляцької неволі і оснува-
ти незалежну державу нашого робучого
народу, то є незалежну Русь-Україну.І ми зробили вже пмат дороги. Нарід прокинув
ся, просьвіта поступає, сьвідомість росте. Се Шев-
ченкова заслуга. Ми робимо лиш те, що Він
звелів нам робити і не устаємо в роботі, бо время
люте. І чим раз більше народних робітників йде за-
покликом Шевченка. Виростають з під хлопських
стріх, і йдуть між народ сіючи зерно правди. І ми
боремо ся, а перемога буде наша і сповняться ся пророчи-
Шевченкові слова, якими ззивав нас до борби:Боріте ся, коборете
Вам Бог помагас
За вас сила, за вас воля
і правда сьвітлас.**Схаменіть ся, будьте люди!...**Нап Русин вміє тільки плакати та нарікати. Але
коли прийде до якоїсь позитивної роботи, хотайби се
була і найменча дрібниця — тоді його вже нема. Тоді
бере верх у нього лінаство, і він, хотайби і знав
зовсім певно, що завтра йому віріжуть кавалок носа
або уха, то таки днес ще полізе найспокойнійше на
запичок спати, та позіваючи, скаже: „якось воно то
буде: добре, що хоть днес ще маю спокій!...“Американські повіністи приложили ніж до горла
цілій нашої еміграції, ухвалюють права, після яких
кождий емігрант, чи він пробуває тут день, чи 20 літ,
буде уважати ся на рівні зі злодіями, паліями, різу-
нами і розбійниками, „Свобода пише про се величезні
статі (ч. 4 і 9), подас навіть готові формулярі з про-
тестом, на якім лиш треба покласти свій підпис, ви-
тяти і вложити в коверту — і щож з того?... На
кільканайцять тисяч передплатників спромогло ся на
надіслане підписаних протестів аж — тільки не сьмійте
ся — не цілих 200, словами: двіста!І чия се не обридлива байдужність, гниль і лі-
ниство?... І чи дивниця, що наш народ деруть зі
всіх боків, рвуть і плюгавлять, коли сей народ не по-
чуває ся навіть на стільки до людської гідности, щоб
хотий пальцем проти сего кивнути?... Нас плюга-
влять, ухвалюванем драконських прав плюють нам в
очи!... А ми!... Ми спокойно дивимо ся на се, бо
ліниство у нас так загніздоило ся, байдужність до то-
го степеня війшла вже в нашу кров і кість, що не
позволяє нам навіть жертвувати для спільного добра
одну міну. Бо стільки хибя часу потрібно, аби
петицію витати з часописи, підписати, вложити в ко-
верту, заадресувати її а вже йдучи до роботи можна
її кинути в поштову скринку. І чи так поступає на-
род, який хоче мати поважане у чужих?...Народ так поступаючий, сам себе засуджує на
смерть.Глядіть на Словаків, Поляків, Чехів, Німців і т. д.
Вони на першу вість про сі драконські антїеміграцій-
ні закони зірвали ся як один муж і засипали Вашинг-
тон сотками тисячів протестів. А ми, яких ці нові
закони найбільше діткнуть, бо видадуть нас на ласку
і неласку наших найбільших ворогів мовчимо, начеб
води в рот набрали або начеб ціла справа йшла про
се, що хинським мандаринам пообрізували коси.

Встид і ганьба!...

Однак ми все таки віримо і надіємося, що хоть тепер обізваєся у наших людей почуте людської гідності. Тому то ще раз подаємо тут сю петицію.

До
Його Достойности,
ПРЕЗИДЕНТА ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ
і ЧЛЕНІВ КОНГРЕСУ.

Я, нижче підписаний так в імя людскости як рівнож маючи на увазі добро загалу населення Злучених Держав уклібно протестую проти ухвалення і влучення в почет обов'язуючих прав, проєктів закона, находячихся власне під пору під обрадами Конгресу а тикаючихся еміграції.

Ухвалені сих проєктів виключить одним почерком пера тисячі а тисячі здорових і чесних людей, які своїми кваліфікаціями знаменито надають ся на горожан сего краю. Що більше, ухвалені сих проєктів розірве на віки багато таких родин, яких члени уже тут давніше стало осіли.

Місто ухвалювати нові заострення еміграційних приписів, звиває ся Уряд, щоб сей взяв під свою опіку новоприбулих емігрантів в тих частинах краю, де показав ся брак заняття і праці.

(Імя)
..... (вулиця)
(місто)
(стейт)

Просимо її сейчас підписати і відвотною почтою прислати на нашу адресу. Підписувати мають усі, не тільки самі сітізени. Петиція ся є вироблена завязаним в Нью Йорку спеціально в тій цілі товариством для підмоги емігрантів, в склад якого то товариства входять всі народности та много визначних Американців; се товариство зібравши петиції від всіх народностей вишле з ними спеціальну депутацію до президента Злучених Держав, жадаючи від нього заперечення сего драконського права.

Справа ся є першорядної ваги і тому просимо отсею дорогою наших Вп. Отців, пояснити її при нагоді народови.

А до усіх кличемо в останнє:
„Схаменіть ся, будьте люди!...“

Від Головного Уряду Р. Н. Союза в Америці.

Розмет Р. Н. С. за місяць Лютий 1910.

Від. 234. Генега Лука, ум. 9,1 1910	\$ 500.00
„ 135. Пішко Мих., ум. 27,1, '10	1000.00
„ 187. Денко Мих. ум. 31,1, '10	1000.00
„ 134. Скальський Павло, ум. 5,2, '10	1000.00
„ 134. Матуп Василь, ум. 5,2, '10	1000.00
„ 6. Спащук Василь, ум. 7,2, '10	1000.00
„ 205. Ксєня Шмігель, ж. Ів., ум. 10,11, '09	400.00
„ 182. Марія Рогос, ж. Григ., ум. 19,12, '09	400.00
„ 185. Теодозія Вабей, ж. Ілі, ум. 25,12, '09	400.00
„ 62. Мар'янна Бучек, ж. Йосифа, ум. 5,1, '10	400.00
„ 108. Ева Кудерек, ж. Миколая, ум. 11,1, '10	200.00
„ 212. Зузанна Юрченко, ж. Ів. ум. 13,1, '10	400.00
„ 102. Марія Подлужний ж. Сем., ум. 26,1, '10	400.00
„ 140. Текля Половишак, ж. Мик., ум. 28,1, '10	400.00
„ 92. Федорів Максим, запом.	200.00
„ 108. Терпівцев Миколай, запом	100.00
„ 147. Вавришко Олекса, запом.	100.00

Виплачено за помочи на суму	\$8.900.00
Платня головних урядників за Лютий	190.00
Адміністрація Союзу за Лютий	170.00
За Filing Cabinets, fire proof	250.00
Весь розхід виносить	\$9,510.00

Розмет платить 11,626 членів на ціле посмертне (кожний по 77 цнт.) і 1630 членів на пів посмертного (кожний по 39 цнт.)

Крім того кожний член платить за орган „Р. Н. Союзу“ по 10 центів, на Резервовий Фонд по 2 центи, на Народний Фонд по 1 центі, на Фонд Відних по 1 центі.

Член на ціле посмертне платить 91 цнт. а на пів посмертного 53 центів.

А. Шаронь, гол. касір.

С. Ядловський, гол. секр

Дж. Капігула, гол. предсід.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАР.

М а р т.

10	Ч	Тарасія
11	П	Порфірія
12	С	Прокопія
13	Н	Сироп. Василя,
14	П	Евдокії
15	В	Теодота св.
16	С	Зенонона, Евтр.

— В честь Т. Шевченка. По всій Україні, так як і в Галичині, ладять наші народні товариства обходи в 49-і роковини смерті нашого Кобзаря Тараса Шевченка. По многих наших селах у Галичині приготують ся також вечерки в честь нашого Тараса. Годило би ся, щоб кожда наша читальня в Америці, кожде наше товариство споминуло Батька Тараса таким обходом, на який може спромогтись: Відчит, деклямації, спів і т. ин. До тепер, оскільки знаємо ладять усі ньюйорські товариства на день 2-го цвітня великі вечерниці в честь незабутнього Кобзаря.

— Хінські часописи. В Хінах властиво нема зовсім часописів таких як у нас. Так звані „писма“ — крім кільканайцяти, які виходять в престанях, приступних для Європейців, — не містять принаймні відомостей про випадки і події з біжучої хвилі. Змістом їх є переважно казки, поеми, жарти, анекдоти і т. д. Про швидкість інформаційну китайський читач зовсім не дбає, виходячи із założenia, що наколи має про щось дізнатись, то на се засвідчи має доволі часу. Тому то й не дивниця, що в деяких хінських „часописах“ же в нинішніх часах можна стрінутись з описом війни Китайців з Європейцями, котра відбулась перед дев'ятьма роками. Розуміє ся само собою, що Китайці після опису своїх часописів у всіх війнах бувають побідниками. С часописи, яких редактори не мають навіть поняття о сій війні і ніколи про щось подібного не чули. Часописи в глущині Китаю не виходять в означені часі. Редактор видає число і накладає на него ціну, яка ему до вподоби. Звичайно він сам, у власній особі, продає числа своєї часописи по ярмарках і публичних дорогах, а бере за них все, що лишень вдасть ся: рибу, хліб, риж, старе одіне. Се останнє має найбільшу вартість, бо звичайно буває й таке, що китайський редактор торгує рівночасно і переносними річками...

— Град метеоритів. В Муджельо коло Флоренції показало ся сими днями незвичайне явище природи. Вечером по хмарині і дощистім дни впав нагло на поле град каміня, та наблизив великої шкоди у винницях і садах. За хвилю хмари розійшли ся і на небі показала ся ясна комета. Населені сильно налякало ся тим явищем. Обсерваторія у Флоренції вказала, що були то метеорити.

— Портрет Т. Шевченка. Якійсь добродій Прокофев, що проживав в Ялті, звернувся в предлогах до київського городского голови І. Н. Дякова купити у нього для музею імени Т. Шевченка автопортрет поета. Пропозицію Д. Прокофева передано секретарю зеднаного комітету по будівлі пам'ятника Т. Шевченка гласному І. Щітковському. („Рада“).

— Князь — жебраком. В місті Таганрозі у Росії, піснали сими днями між тамошніми старцями-жебраками князя Болховського. Родом він з казанської губернії. В молодості покинула его жінка і вступила до театру, тоді князь роздав своє майно між родиною, а сам пішов по Росії богомільцем. Ходив по відпустах, а

вкінці пустив ся на жебрацтво, бо не було з чого жити. До того, що він з княжої родини, він нікому не признавав ся. Аж в приюти для убогих в Таганрозі припадково пізнали его. Князь-жебрак має тепер 52 літ, уміє кілька чужих мов і взагалі є образованим чоловіком.

— „Заяці“ в поїзді міністра. Оноді приїздив з Петербурга на Україну до Катеринослава російський міністер війни Сухоминов. Коли він вертав назад до Петербурга, почув одної ночі, що хтось лазить по даху его вагона. На найближшій станції переконались, що були се „заяці“, то є такі „пасажери“, що їздять без білетів. Кондуктори сховали їх на дах залізничних вагонів, а они пошали якраз на віз міністра. За се ціла бригада залізничників того поїзду зістала віддалена зі служби. Ходять знов слухи, що ті ніби „заяці“, мали бути революціонерами, тай хотіли виконати атентат на міністра.

— Жидівський наїзд. Жиди — се нарід навскрізь гешефтарський. Найбільше поселюється їх там, де нарід найтемніший. З темним народом найлегше робити „гешефти“. Найбільше тому є Жидів в Галичині і на Угорщині. З сих країв хотять мати Жиди своє царство. Союз Жидівсьоністів в Парижі видає і розіслав до Жидів в цілом світі таку відозву: „Брати Єдиновірі (Жиди)! В цілім світі нема ніякої кутика землі, котрий би до нашого ним заволодіня і виключно над ним панованя, так добрим ся надавав, як земля Угорська і Галицька! Сі оба краї мусять бути нашими (жидівськими) краями, все нам тут сприяє для того! Старайте ся всі брати Євреї, старайте ся всіма силами заволодіти, запанувати цілком над тими землями, старайте ся виперти із них всіх християн із всего їх діловодства і стати ся єдиними нерозлучними панами краю! Старайте ся все то, що нині ще до них належить, загорнути і спіймати в свої руки, а если не маєте до сего самі достаточних середників (грошевих), то наш Союз, товариство наше в Парижі, вам їх достарчить і допоможе, кілько буде потреба. Наш Союз збирає жертви на тоту цілі і надсподівано впливають жертви до нашої каси на вирване землі Галицької і Угорської із рук Галичан і Угрів а віддані її виключно в посідання наше (жидівське). Складають ся багаті цілого світа, дають великі жертви! І ви зеднайте всі свої сили, щоб ся цілі, котру вам вказуємо, чим скорше вповні досягнути!“

— Тайне подружжє царського брата. З Парижа доносять, що сими днями великий князь Михайло, одинокий брат царя, заключив тайне, морганатичне подружжє, без царського дозволу. Молода його жінка має за собою вже два розводи. Є вона донькою російського сенатора і вийшла була спершу за московського міліонера Сергія Мамонтова. Тоді познакомив ся з нею великий князь Михайло, що ухивив за наслідника престоло, бо цар ще не мав сина. Вел. князь залюбив ся в Мамонтову і для тої любови гарна жінка взяла зі своїм чоловіком розвід. Але що її любовні зносини з великим князем не подобали ся дуже родині сенатора, то вона заклучила фіктивне подружжє з одним офіцером, не розлучаючись очевидно зі своїм властивим любовником. Але й сього було вел. князеві за багато і він остаточно рішив ся заклучити справдішнє подружжє з гарною жінкою. Річ природна, що наперед наступило розв'язанє позірнього подружжє з офіцером. Наслідком того подружжє вел. князь Михайло стратив всі свої достоїнства при російській армії, як се було з його вуйком вел. кн. Павлом.

Але подібно як було в тім випадку, при відповідній нагоді всі ті достоїнства і почести можуть бути йому привернені. Великий князь Михайло має тепер 32 роки.

— Про комету Галєя пише в париській дзєвнику Матіє лїонської обсерваторії, Андре. Дня 18. мая с. р. наша земля буде находити ся в хвості комети — пише п. Андре. Щож тоді нас жде? В кождім разі не загальне знищенє всіх творів на земській кулі. Бож земля наша вже нераз находила ся в хвостах комет і нічо їй не стало ся. Так прим. в літі 1861 р. перелїтала наша земля через хвіст комети і астрономи пильно слїдили за змінами в атмосфері. В Бразилії замічено дня 30. марца того року незвичайне жароженє цілого неба, натоми́сь в Лондоні було тоді небо жовте і легко фосфоризує. От і всі прояви побуту в хвості комети. Хвіст комети Галєя буде мати — як догадують ся — 100 мільонів кілометрів довжини, а що комета буде віддалена від землі на 24 мільйонів кілометрів, то будемо доволі глибоко в хвості комети. Можна догадувати ся, що тоді виступлять ті самі прояви, що були в 1861 р. та що теплота трохи піднесе ся. Вкінці п. Андре виключає можливість зудару ядра комети з землею, хіба, що комета зійшла би зі своєї дороги, означеної астрономами.

— Бунт ізза сьвяченої води. В Теодозії на Кримі (в Росії) закарала дирекція залізниць брати до особових вагонів „сьвяту“ воду, котру Магомеданці везли з Мекки від гробу пророка Магомета. Тоді сотки Татарів кинули ся на шини перед льокомотиву і заявили що радше згинуть, чим розстануть ся з „сьвятою“ водою. Інші окружили дворець і зачали грозити, що рознесуть його до фундаментів. Тоді дирекція уступила і дозволила вносити до особових вагонів величезні начиня з „сьвятою“ водою.

ПРЕНУМЕРУЙТЕ гумористично-сатиричну часопись „ШЕРШЕНЬ“!!!
Коштує \$1.50 на рік. —
SZERSZEN
439 North 6th Ave.
Scranton, Pa.

ДОБРИЙ ЗАРОБОК.

Кожний вечером може заробити 8.00 доллар. Прощу написати до нас по інформації. Хто у нас купує книжки, дістанє гарний дарунок. Пишіть по ціні руських книжок на адресу:
5-13 JOHN IWANICZ,
157 Middle Ave., Garfield, N. J.

Фарми в полудневім Мічигені F 41

Хто поспішить ся, зможе ще купити красний кусок землі з будинками і садом, або без, в найкрасній і найздоровійшій околици близько рухливого міста, в ціні від \$8.00 і висше за один акр на кількати сплати. Земля чорна з глиняним підкладом. Чудова рівнина, ні сліду з каміня або мочарів. Намі всі фарми продаємо по тій ціні разом з углевим покладом. Пишіть і зголошуйте ся, а ніколи сего не покажете до свого краяна: 10

BADOWSKY
Land Colonization Co.
Box 47, STANDISH, MICH

Позір Братства!

Роблю всі братські річі найліпше і найкрасше, в найліпшій матеріалі а дуже приступлі ціни і за роботу гварантую. Продаю книжки і на маю даю посильну цініку.

Бесім довголітнім членом Р. Н. Союзу. Проч а чужини; удавайте ся до свого! Мій адрес:

STEFAN KALAKUKA
215 Moran Court, Scranton, Pa.

Русько-Англійський ТЛУМАЧ

я котрого можна дуже скоро навчитись англійської мови.
Сторін 256. Тверда оправа. Ціна 60 центів.
Заможляти у:
Abd. Sawka, 52 Greene St., Jersey City, N. J.
Агентом десь значний опуст.

Правничі і нотаріальні Канцелярії
переводять найкращі процеси, владжує рішкі документи, як контракти, повновласти, довжки скривати, цесії, інстабуляційні подання і др., як ввагалі

всі справи судові у старому краю.

Пишіть прямо на сю адресу:
B. Jakubowski & Son
450 Fourth Ave., PITTSBURG, PA.

Русини Жидівські!

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ШО ГРОШІ — ТО СИЛА?

Стараетесь пиянати та пічнати складати свої ошадности в стейтовім Банку на розі ул. Carson-a і 14-ої. Сей банк є одним з найстаріших і найкращіших банків, що цілковито забезпечує Ваші ошадности. У нас складають ся гроші церковні, братовні, сирітські і ин. Кожний, що має у нас гроші, отримує на бажанє віг стейтових контролерів.

Продаємо корабельні карти на найліпшіх ліній, а гроші до краю висилаємо по поттовім курсі

German Savings and Deposit Bank
Cor. 14th & Carson St.,
South Side, Pittsburg, Pa.
Й. Е. Рот, прес. А. П. Міллер, кас.
Ол. Бучак, ур. банк.

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA.

Капітал \$50.000.00. Надвишка і нерозділені зиски \$93.000.00.
Заснований 1864 року.

Проводить загальний банківний бізнес. Вдає міжнародні моні ордерів, драфти і лере-лас гроші до всіх частий світа, позичає гроші на реальности. Депозити сего банку подвоились протягом послідних 5 літ і виносять тепер около \$500.000.00.

Гроші переіслає через фірм Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

ВИРОБИ БРАЦКІ

машлі, шапки, відзнаки, хоругви, уніформа.

Р. Н. MORGAN
13 N. MAIN ST.
SHENANDOAH, PA.

условно точно на спеціально ний для людей, котрі роблять діленнях, і гварантує ся на 20 звичайна нагода. — Ми ви годяник на кожду адресу (С. О. Д.) \$5.75 і за силку, в тий правильном, може його оглянути, і се добав ся — то туд не по ані одного цента. За так пильного купця треба зап Дуже гарний 14 мар. в ченій ланцюшок в дві дас ся даром до кождого EXCELSIOR WATC
1011 Athenaeum Building,

Процес.

(Продовження зі сторони 3-ої.)

Не ходять через Савт Канаан, де знаходиться сей монастир.

П. Сніткін: Судія питає про Сімпсон.

П. Гарван: Я се знаю.

П. Гарван: Чи динтар находився Сімпсон? Відп.: Так.

Пит.: То трамвай ходять з Сімпсон до Карбондейл?

Відп.: Саме так.

Пит.: А залізнична станція є в Карбондейл? Відп.: Так.

Пит.: Потім треба брати трамвай до Фейрвю?

Відп.: Так.

Пит.: А потім знов веде возова дорога. Відп.: З Фейрвю до монастиря.

Пит.: Так, дорога до монастиря в Канаан. Відп.: Так, в Канаан; дорога возова.

Пит.: І воно ліпше їхати тамтуди до Канаан, хоч дорога є кепська. Відп.: Кепська дорога, самі ліси.

Пит.: Чи ви знаєте, коли відходить в неділю вночі останній поїзд з Карбондейл до Фейрвю? Відп.: Мені здається, що десь около 8. год.

Пит.: Чи маєте розклад їзди? Чи се є розклад їзди, який ви принесли з собою? Відп.: Припадково я маю його з собою; се розклад їзди Делавере і Гудсон залізниця.

Пит.: Яка се є віднога залізниця? Відп.: Отсе є віднога Гонесдейл, о 5. год. 40 мин.

Пит.: О 6. год. 20 мин. чи не так? Відп.: Добре, але в неділю о 5. год. 40 мин.

Судія: О 5. год. 40 мин.? Відп.: Так, останній поїзд о 5. год. 40 мин.

П. Гарван: О 5. год. 40 мин.? Відп.: Так.

П. Гарван: Гадаю, що тепер можете ви допитувати.

Допитус п. Сніткін:

Пит.: То трамвай ходять із Сімпсон до станції в Карбондейл? Відп.: Так, не зовсім до станції, але на малу віддал від станції.

Пит.: На малу віддал? Відп.: Так.

Пит.: А Сімпсон лежить від Карбондейл яких дві або три милі. Відп.: Так, більше як дві, но не цілих три милі.

Пит.: Отже більше як дві, а не цілих три милі? Відп.: Так, більше як дві милі, но не цілих три.

Пит.: Чи в Сімпсон нема залізничної станції? Відп.: Ні.

Пит.: А чи в Карбондейл є станція залізниця Ірі, як також Делавере і Гудсон Комп.? Відп.: Так.

Пит.: Я мишлю, що й Онтеріо і Вестерн залізниця має там також станцію. Відп.: В Карбондейл; так.

Пит.: Я так мислю. Тепер же, щоби дістати ся до поїзду в Карбондейл, то треба або йти пішки або їхати трамваем з Сімпсон до Карбондейл. Відп.: Так.

Пит.: Ну, а коли відходить останній поїзд з Карбондейл до Фейрвю, як ви сказали передше? Відп.: В неділю?

Пит.: Так, в неділю. Відп.: О 5 год. 40 мин., мені здається, що се є в розкладі їзди.

Пит.: О 5 год. 40 мин.? Відп.: Так.

Пит.: Чи ви будете ласкаві поглянути на се (вказує)? Відп.: Се є на Гонедейльській віднозі.

Пит.: Перепрашаю на хвилику. Чи ви певні, що се останній поїзд? Відп.: Так.

Пит.: Чи ви не знаєте, що там є поїзд, який відходить з Карбондейл о год. 6 і 20 мин.? Відп.: Так, в тиждень.

Пит.: А-ну погляньте, коли ласка, на недільний розклад їзди. Подивіть ся там.

П. Гарван: Ні, він має слухність.

П. Сніткін: Чи він має слухність. Коли я в блуді, то я радо перепошу. Відп.: О год. 5 і 40 мин.

П. Гарван: Предкладаю се на доказ.

П. Сніткін: Я цілковито годжу ся, щоб се зазначити на доказ.

(Зазначено доказовий Залучник 4).

Пит.: Тепер же, пане Мендельсон, віддалене з Сімпсону...

Судія: Одну хвилику. Сей свідок може після свого знання зізнатися се як о факті, без якого небудь відкиду до розкладу їзди, коли лише знає.

Відп.: Я ознакочений з тим, Сьвітлий Суде, і се є як раз час.

П. Сніткін: Я охотно пишу на пропозицію Суду.

П. Сніткін: Питаю вас, чи без згляду на розклад їзди, могли б ви нам до певного степеня разумної певности сказати, коли відходить останній поїзд з Карбондейл до Канаан? Відп.: Се є останній поїзд.

Судія: Чи се значить, в неділю? Відп.: Так.

П. Сніткін: Чи ви говорите після вашого особистого знання? Відп.: Так, там нема другої залізниця, що тамтуди переходилаб.

П. Гарван: В дійсности, се не зміняє річи, чи о год. 5-40 мин., чи о год. 6-20 мин.

П. Сніткін: Ні, я докажу вам інакше. Я маю тут инший розклад їзди.

Пит.: Чи Сімпсон є близько сім миль віддалений від Савт Канаану, де знаходиться монастир? Відп.: Я думаю, що се так около 7, 8 або й 10 миль.

Пит.: Чи ви пробували коли йти тамтуди пішки? Відп.: Ні.

Пит.: То ви ніколи не пробували? Відп.: Ні.

Пит.: Йти пішки 7 миль вам не треба би більше як 40 минут, як гадаєте? Відп.: Я не міг би вам се сказати.

П. Гарван: А чи ви могли б се доказати?

П. Сніткін: Я питаю, чи він не міг би.

Відп. (сльвідка): Я не міг би; ні.

Пит.: Чи з Мейфільда до Савт Канаану є трамвай або які инші средства комунікації? Відп.: Ні, лише ся залізниця, Делавере і Гудсон залізниця з Карбондейл.

Пит.: Ну, то добре. Чи ви говорите тепер про

безпосередне получене з Карбондейл до Канаан? Відп.: Так.

Пит.: Чи є там залізниця, що курсує в неділю з Карбондейл до Мейфільда? Відп.: Залізниця з Карбондейл до Мейфільда?

Пит.: Так. Відп.: Так, в кождім дні тижня.

Пит.: А чи ви знаєте, коли відходить останній поїзд з Карбондейл до Мейфільда? Відп.: З Карбондейл до Мейфільда; так; о год. 10 і 30 мин.

Пит.: Вночі? Відп.: Так.

Пит.: Мейфільд є віддалений від Савт Канаану о яких три милі, чи не так? Відп.: З Мейфільду до Савт Канаану єсть більше як 10 миль.

Пит.: Як то? Відп.: Єсть більше як 10 миль.

Пит.: Іншими словами, віддалене між Мейфільдом а Канааном єсть більше як віддалене між Канааном а Сімпсоном, чи воно так? Відп.: Кажу вам, що я не міг би...

Пит. (перебиваючи): Ні, чи ви не хочете нам сказати? Відп.: Я не можу вам сказати, як далеко воно є з Канаану до Сімпсон.

П. Гарван: Він сказав, що з Мейфільда до Канаану є 10 миль.

П. Сніткін: І задля того я питаюся його, чи віддалене між Сімпсоном а Канааном єсть більше як між Мейфільдом а Канааном.

Відп.: Я думаю, що воно є ближше з Сімпсон до Канаану як з Мейфільда.

Пит.: Чи се ваша найліпша думка? Відп.: Я так гадаю.

Пит.: Чи ви пробували коли їхати сею дорогою? Відп.: Їхати сею дорогою?

Пит.: Так. Відп.: Ні.

Пит.: То значить, що ви ніколи не пробували їхати з Сімпсон до Канаану?

Судія: Він каже, що ні.

П. Сніткін: Я хочу, щоб се було втягнене до протоколу.

Пит.: Чи се так?

П. Сніткін: Ліпше залишм се.

Пит.: Як довго знали ся ви в всеч. Арсенієм? Відп.: Майже чотири роки.

Пит.: І я гадаю, що ви мешкаєте в Мейфільді кілька років. Відп.: Яких двацять п'ять літ.

Пит.: Чи можете нам сказати, коли — в котрім місяці і році ся дівчина Марія прийшла до вас на службу? Відп.: Я гадаю, що було се в зимі 1906 р., як вона до нас прийшла.

Пит.: Чи ви могли б нам сказати, в котрім місяці? Відп.: Не можу; ні.

Пит.: Чи ви певні, що до року? Відп.: Так, я зовсім певний що до року.

Пит.: Я гадаю, що вона прийшла до вас служити як наймичка. Відп.: Так.

Пит.: Чи її привів хто до вас? Відп.: Я не знаю сего, бо тоді моя мати заряджувала домою. Вона мешкала зі мною.

Пит.: Ви сказали, що тоді як вона прийшла до вас служити, то вона, говорячи по вашому, находила ся в прикрім стані три місяці, чи так? Відп.: Я так мишлю, яких три або чотири місяці.

Пит.: А як ви се знаєте, або як ви се вчили? Відп.: Вона говорила про се своїй матері, як станула на службу.

Пит.: Коли се було, що вона говорила вашій матері і коли ваша мати говорила вам? Відп.: Після сего, як вона найшла ся в прикрім стані, прийшла вона до нас служити. Я не знаю, як довго вона була в прикрім стані.

Пит.: Ну, то кілька місяців опісля? Відп.: Я не міг би вам сказати, но я знаю, що вона була тоді в прикрім стані, бо вона говорила своїй матері, а моя мати сказала мені.

Пит.: Но ви не можете нам сказати, коли вона говорила се вашій матері, а коли ваша мати говорила вам? Відп.: Було се передтим, як я видав право арештувати (warrant) сего Андрея Претана.

П. Гарван: Оттут є сей документ.

П. Сніткін: Чи можу на него подивитися?

П. Гарван: Ні, я предложу його на доказ.

П. Сніткін: Чи міг би я його побачити?

П. Гарван: Ні.

Судія: Він сказав ні; йдіть дальше. Ви спротивляєтесь, щоб його предложити на доказ.

Пит.: В котрім то році, ви казали, що видали якийсь папір, що ви його назвали варрантом? Відп.: В 1907 р.

Пит.: В котрім місяці? Відп.: В марті.

Пит.: Чи ви маєте в сій справі який інтерес? Відп.: Ні.

Пит.: Чи ви мешкаєте в Мейфільді? Відп.: Так.

Пит.: Хто казав вам тут приїжджати? Відп.: П. Деляней.

(Дальше буде.)

До відома мадярському циганови, правдолюбиво-му „Вестнікови“ і брехливий „Правді“

Свого часу подав мадярський циган, а за ним повторив „Вестнік“ і брехлива „Правда“, що нашому Владиці украдено епископські документи, найдорожшу мітру, три хрести з ланцюхами, два перстені і медалі пам'яткові. Дальше в своїй брехні розводить ся, що епископські документи злапали на воді коло Нью Йорку, а мітру злапали на 6 миль англ. перед Пітсбургом, а той що вкрав називає ся Януш Бірч і єсть родовитим Українцем. Коли ми Українці то прочитали дуже засмутили ся, та постановили честь українського народу ратувати. Телефонувалисьмо аж до України чи був коли там такий рід: Ян. Бірч. Они прислали нам цілий спис 30-міліонового народу самих українців і радикалів і не знайшли ми там такого честного мена. Одесли ся ми тепер до Галицьких українських радикалів, але і там не знайшли того мена. Так просимо всіх честних людей, еслі того мена Януш Бірч нема между українцями а навіть радикалами, то где оно може буд? Кто да на то правдиву одповідь, дами ему шумни дарунок. Отсим заявляю мадярському циганови правдолюбиво „Вестнікови“ і брехливий „Правді“, що всі документи Епископські остали. Всі ризи і мітри Епископські стоять не нарушені, а той ланцюх, перстень і хрест, який укрив Януш Бірч, поплили аж до Мадярського краю, для угро-руського Епископа Ідучого в Америку на приказ правдолюбиво „Wiestnika“. А Януш Бірч за те що шукав за булею там де її нема, пішов до джело на 6 літ. Однак заприсяг ся, що скоро вийде з джело, іде впрост до Трентон і до Вільксбер подякувати за честь, що став охрещений українцем, а заразом запевнити честну компанію, що такого діла не втявби жаден українець, а навіть радикал лиш Януш Бірч. Бойко.

Приймаєть ся передилата на щомісячник „ЕКОНОМІСТ“

(УІІ рік видання)
орган „Красного Союзу Ревіліційного“ у Львові, присвячений теоретичному і практичному освітленню питань кооперативної економічної життя взагалі. В 1910 році в „Економіст“ будуть містити ся реферати, які мають бути приготувані до І. національного кооперативного конгресу. Передилата річна виносить 1.50 дол. Адреса редакції і адміністрації: Австрія, Львів, Гринюк 10. При „Економіст“ видає ся популярний листуваний кооперативно-економічний місячник „САМОПОМІЧ“. Передилата річна на „Самопоміч“ виносить 0.50 дол. Видає: Красний Союз Ревіліційний. Одвічальний редактор: О. Саввья.

Російсько-Американська Лінія. Одинона без пересідання поїмів Америкою і Росією. (Russian-Imperial Mail Steamers.)

ПАРОХОДИ відпливають з Нью Йорку: „Лігуанія“ — 9-го лютого 1910 о год. 2 ій по пол.

„Росія“ — 23-го лютого 1910.

Ціни шифарт:

До Роттердаму. До Ливерпуля.

\$31.00 — III класа — \$38.00

\$23.00 III уліпшена кл. \$40.00

\$43.00 — II класа В — \$50.00

\$50.00 — II класа А — \$60.00

З Ливерпуля: II класа А \$57.50 — II класа В — \$52.50 III класа \$38.50.

Крім того пасажирів III-ю класою платять \$4.00 як таксу за даву американським правительством.

А. E. Johnson & Co., Gen. Pass. Agents, 27 Broadway, New York.

ОБЦАСИ І ЗАПЯТКИ Зроблені зі стали. [Пам'ять по цінах.]

Для найкращої форми, меншарів і всіх, що працюють при тижній роботі. Будете носити довше ваші чоботи. Они дадуть ся легко приарішити. Шпальце може їх так вложити. Зроблять вам старі чоботи як нові. Можете шукати їх у всіх складах чоботів. United Shoe Machinery Co., BOSTON, MASS.

DR. RICHTER'S „PAIN-EXPELLER“ Сильні м'язи відо Вам не можуть, нахили Ви терпите на Ревматизм. PAIN EXPELLER сильнішо втираючи сейчас принесе Вам полегшу і зусне правину боляки. — В ціні по 25 цит. і 50 цит. по всіх аптеках. F. Ad. RICHTER & CO. 215 Pearl St. New York.

ХТО не має а хоче дістати банкові папери до пересилання гроший до краю, нехай сейчас пише на адресу:

Ruthenian Exchange Co. 184 Hudson St., New York.

Тепер час іти на фарми!

Продам дешево чотириста сімдесять акрів, п'ять хат (одна з них мурована, має десять комнат), кільканайцять будиноків господарських, сім коний, худобу, двацять штук свиний (за місяць буде двацять п'ять до п'ятдесяти пацят), сто п'ятьдесять курий (за тиждень вилізе около триста курят), всі машини господарські, прегарне уряджене домашнє і многі другі річи.

Земля родить пшеницю, жито, овес, кукурузу, тютюн, бараболі, пінеси і т. п. Воздух і вода знамениті. — Фарма ся надаєсь дуже добре для батька і дорослих синів, або кількох братів.

Ціна двацять п'ять доларів за анер.

Продам за дві третини готівки, решта на сплату. Хто заплатить готівкою, дістане значний опуст.

На жаданє вишлю докладний опис усього.

Jno. J. Ardan

Cumberland Co., Penrith, Va.

Для Церков виконує всякі роботи з обсягу різбарства і позолотарства як: Украсити, відтиснути, кивоти і ин. бувший управитель різбарської і позолотарської роботи в Товаристві для розвою рускої штуки у Львові. Іван Луговян, c/o German Savings & D. Bank S. S. Pittsburg, Pa.

Ще 314 золот. годинок

буде рождено без ніякої оплати тим костюмерам нью-йоркської EUROPEAN TOBACCO COMPANY, котрі схотять розповсюдити тютюну цієї компанії між своїми приятелями так в Злучених Державах як і в Канаді.

Свого часу було оголошено, привабливо 1000 годинок до рожді. На це оголошено 686 осіб

Лишилось тільки 314 годинок

Пришліть нам сейчас Ваше замовлення на \$6.00 вартості тютюну, а ми пішлемо Вам великого рода тютюну, котрі ми продаємо, як Австрійський, Боснійський, Герцеговинський, Російський, Угорський і Турецький так до факти як і на цигаретах. Це буде найкращий рід тютюну, який ми маємо і загальною вартості \$6.00. В тім самім пакунку ураа а тютюном пішлемо Вам вівсім даром нашу прекрасну золоту годинку, а на перу в скелі почислили би Вам \$15.00. Ця годинка не буде Вас коштувати ані цента, одяк надімо, що а в сию хвилину добродішність Ви поручите Вашим приятелям нашу вишестіт тютюну і що на будуче будете ждати нашого тютюну у скеларів в Вашім місцевостях, тоді, если шанасте, що ми а Вами добре обійшлись і що восте вдоволені в нашого тютюну. Надімося також, що Ви подасте курням а по між Ваших приятелів нашу докладну адресу, щоб вони на будуче знали, де можуть дістати їх улюблений рід тютюну, такий самий, до якого звикли ще в краю. Ви можете дуже легко продати наш тютюну між Вашими приятелями, однак багато із наших костюмерів, котрим ми післали годинки в останніх тижнях, пишли нам, що вони розпродали тютюну вартості \$6.00 такі того самого дня по одержанню його від нас, висказуючи при тім своє вдоволені а дякуючи нам за годинку і за часне обходженіє си а ними.

Пам'ятайте, що остало лишень 314 годинок.

Перших 314 осіб, котрі пришлють нам замовлення, дістануть ті годинки, одна для кожного костюмера. Пишіть сейчас, щоб Вам вислати \$6.00 вартості найдішого нашого тютюну і наш золотий годинник. Пришліть нам наперед 50 цнт. поштовими марками, решту 5.50 дол. заплатите С. О. Д. а в Вашім експресовім офісі, коли тютюну і годинка там прийде. Маєте також право оглянути пакунок перед оплатою.

Пам'ятайте на те, що се оголошеніє є важке на час, доки ми не родемо сих 314 годинок, тому пришліть Ваші замовлення сейчас, если хочете дістати сию нагороду. Наколиб Ваше замовленіє прийшло за пізно, по рожді годинок, то ми звернемо Вам всегда гроші, які Ви післали, так, що не втратите ані цента. Если пришдете нам належистіє \$6.00 відразу а горі через поштовий моті ордер або в реджістріванім листі, то дамо Вам це додаткову нагороду: золотий лапшук. Наша фірма є а вапоруюко і одією а найбільшшх в Злуч. Державах і Ви можете без обави прислати нам цілу належистіє а горі, тим більше, що ми годинку повернути в цілости гроші кождому незадоволеному костюмерові.

АДРЕСА:
EUROPEAN TOBACCO CO.
Dept. 52
33 Leonard St., New York.

Одноточний руський адвокат і нотар на цілу Америку
Доктор прав
ЮЛІАН ЧУПНА
Консулярний комісар.
Помогає у всіх справах в Радичів. Процесах спадковій і ґрунтовій. Відбор гроші від дошкиників. Справа військовій. Споряджує контракти, повномочія і всі інші документи. Перепроваджує ітабу ляді і всі виписи іпотечні.
2-3 N. Main Str. WILKES-BARRE, PA.
Адрес поштовий: JULIAN CZUPKA, LL. T. P. O. Box 372, WILKES-BARRE, PA.

Папері листові
Продає друкарня „Свободи“
184 Hudson St., New York.

COPENHAGEN SNUFF

ГВАРАНЦІЯ ПРОДАЖІ.
ГАТУНКУ І ЧИСТОТИ

Обов'язуємось викупити, если костюмер, оплатив кошта прієздки (після скелі намах піл), сей пакунок Copenhagen Snuff на виступ тютюну нашого виробу в кождім часі перед ундіном ограниченого на ній часу і а востереженіє, що сей пакунок не був ушкоджений, по виступі його в нашій фабриці.

Лишень повні пакунки приймомо до викупі; ми мусимо бути повідомлені і мусимо дати уповажненіє на зворот товару перед його виступом до нас.

Copenhagen Snuff є зроблена в найдішого, старого, ядерного і запашиного листа тютюнового, до котрого додані сунь такі домішки, котрі сунь складовими частями натурального листа тютюну і а найлучше запашиє сомія. Препарація тютюну задержує а ній всі добрі часті а усуває гіркість і кшас а тютюнового листа.

COPENHAGEN SNUFF є найлучшою світовою табакною до носа і до жута.

American Snuff Company

Повніша гваранція находити ся в кождій пачці Copenhagen Snuff.

Фабрикація тютюну є умістною препарацією тютюну для ужитку людей. Препарація тютюну має такий самий вплив як вареніє на страву або ферментованіє на вино. Copenhagen Snuff є головню уживана як тютюну до жута. Позаяк вона є а дрібних ворен чистого тютюну, тому є сильнішою, а уживана її є о много практичніше, бо вона держить ся довше.

Если нема такої табакі в скеллах в Вашій околиці, то ми вишлемо її по звичайній ціні, а попередию оплатою, до якої побудь місцевості Сполучених Держав і доставимо кождій бажаний гатунок копєнгагенської 5-центової табакі.

AMERICAN SNUFF COMPANY, Dept. S., 111 Fifth Avenue, New York, N. Y.

S. & W.
преміові марки
(стемпси) при
кождім закупні

Пощо
платити
більше?

1403-5-7-9-11-13-15-17 FIFTH AVE., cor. Stevenson St.
За Вашого доллара купите у нас багато. Гварантуємо, що будете вдоволені, або звертаємо гроші.

Кари 5-ої евні стають перед нашим склепом. Кари Stevenson і Forbes улиць стають при Pride ул. один блок ходу

Дитячі убрания до хресту як також весняні і літні убрания.

Дитячі плащики

Великий вибір довгих і коротких плащиків для дітей з білої бедфордської матерії і шовкових вишиваних, поєдинчих і з круглими квітцями, з підшивкою, вріжних стилях. Ціна \$7.50, 6.50, 4.95 і 2.25.

Дитячі чепчики

Великий вибір діточих чіпчиків бенсалінових, пружковатих, поєдинчих або вишиваних, шовкових і льняних в прегарній моді, чистих або прикрашених китицями зі встязок. До вибору по ціні 98, 75, 50 і 25 центів.

Дитячі убрания

Дуже гарні шовкові і льняні убрания для дітей довгі і короткі, гарно вишивані і приоздоблені, спеціальний вибір в ріжнородних гатунках по ціні від \$4.95 до \$15.00. — Поєдинчі льняні убрания гарно прикрашені по спеціальних цінах 98, 75 і 50 цт.

Дитячі суконки

Довгі суконки для дітей з білої нанеукової матерії, загинані і прикрашені встязками і вишиваним гафтом — в ріжнородних цінах по \$2.25, 1.95, 1.50, 1.25, 98 цнт. і 50 цнт.

Дитячі плетені ковтики

Дуже гарні верхні убрания (ковтики) для малих дітей білі і в кольорах, плетені або флянеллові, прикрашені, дуже модні по \$1.19, 98, 75, 50 і 25 цт. Довгі Купона плащики спеціально по 50 центів.

Плетені чоботики для малих дітей

довгі і короткі, плетені чоботики, чисті білі або прикрашені рожево і синьо. До вибору по 29, 25, 19, 15 і 10 центів.

BENNIE NEIMAN

1403-5-7-11-13-15-17 Fifth Avenue,

PITTSBURG, PA.

ПЕРША АМЕРИКАНСЬКА „РИЗНИЦЯ“

під покровом сьв. Арх. Михайла.

„RYZNYCIA“ 114 Chestnut Street, SHENANDOAN, PA.

Має склад і виріб річей церковних як:

Фелони чорні від \$30—65.00
Ризи світлі від \$35, 40, 55, 60, 80 і вище
Стихари від \$6.00
Ручники, илитони, хоругви з образами від \$30.00 і в.
Чаші від \$20, 35, 40, 50 і вище
Ліхтари, Службеники, Евангелія від \$20, 45, 55, 60 і 80.00 дол.

Цвіти на престол і до свічок по ріжній ціні.

Приймає ся замовленія на нові річі і до направи старі ризи.

ВИРОБЛЯЄ СЯ ВІДЗНАКИ БРАТСЬКІ, ПАСИ і проче.

Світло церковне:

СВІЧКИ ВОСКОВІ (декоровані) з образами по

26 цнт. за фунт, 1 на фунт, 2 на ф., 3 на ф.,

4 на ф., 6 на ф., 8 на ф. і 14 на фунт.

Свѣчки воскові ручно декоровані 50 цнт. за фунт,

2 на ф., 4 на ф., 6 на ф. і 8 на фунт.

Тройні ручно декоров. 5, 6, 50, 7, 9, 50 д. Угля до кадильниці 28 цнт.

Пачка (120) запалів 24 цнт. Олива гальон 1.10 дол.

Свѣчки воскові до надставлюваня 3 на фунт 22 цт.

„ „ 4 на ф. і 6 на фунт 22 „

Офїрки воскові 16 на ф. і 18 на фунт 22 „

Свѣчки стеаринові 16 „

„ „ 4 на ф., кручені 4 на ф., 6 на

ф. і 1 на фунт.

Свѣчки на престол (extra) 37 цт. за фунт, воскові жовті 1 на ф. і 6 на фунт 30 цнт.

Наділо 50 і 55 цнт. за фунт.

АРТИСТ РІЗБЯР

Евгеній Василенко

виконує усі роботи

входячі в обсяг церковної штуди, як:

ІКОНОСТАСИ

ВІВТАРІ

ПРЕСТОЛИ

БАЛЬДАХИНИ і т. д.

Золотить і малює ікони.

Усі роботи виконує добросовісно.

EUGENY VASYLENKO

337 W. Center St., Shenandoan, Pa.

Одинока вірцево уряджена
ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ“

затрудине добре вишколений друкарський персонал, посідає найновіші машини, як тож ріжнородні гарні черенки і прираси.

Виконує

всякі друкарські роботи

точно, гарно і по низьких цінах.

Впов. Родичів, як тож Відділи і члени Р. Н. Союзу повинні в всяких друкарських роботах удавати ся лише до своєї друкарні „Свободи.“ — Адрес:

184 Hudson Street, New York, N. Y.

Оден з найбільших
броварів в Америці.

Варить пиво на
краєвий спосіб.
без всяких приміш-
шок.

Хто лиш раз
покоштує сего пи-
ва, то иншого вже
не буде пити.

Голова від него
ніколи не болять,
бо єсть здорове і
поживне.

Не треба его зреш-
тою хвалити, бо
добре само за себе
говорить.

E. ROBINSON'S SONS,

Lager Beer Brewery,

435 to 455 N. 7-th Str., Scranton, Pa.

Telephone calls:

General Office 2333, Night Call 4854.

„ДУШПАСТИР“

се прекрасна, щиро-руська церковно-народна газета.

Виходить в Філадельфії кождого місяця, подає гарні науки духовні і відомости зі свѣта. В „Душпастир-и“ друкують ся важні для всіх оголошенія гр. кат. канцелярії Епископської. Не брак там і жартів веселих та смішних, і красних образків. „Душпастир“ всім подобає ся — всі его хвалять.

Коштує на цілий рік так тут в Америці як і до старого краю всего лиш \$1.20.

Читайте, що пишуть за „Душпастир“:

Canora, Sask., Canada, Mart 29, 1909.

Всечасна Редакція Душпастира! — ...Признаю Вам щиро правду, що ніяка часопись так не вдовольня мене, як ся наша, дорога часопись „Душпастир“. Ся часопись то єсть так, якби є дуже сильну пошучу, легкий, майничий дощ... Незай васією благодать Божа над сими початком так гарного і свѣтлого діла! — З поважанієм Олекса Хабун.

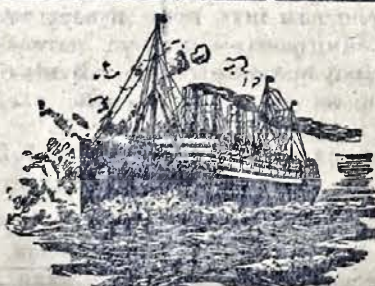
Подібні похвальні листи приходять до Редакції „Душпастира“, майже ко дню. Тож замовляйте „Душпастира“ чим-ськоше для себе і для Ваших спольків і знайомих тутки і в краю.

„Душпастир“ повинен бути в кождій руській хаті.

Гроші на „Душпастир“ треба посилати (найліпше поштовим моней-ордером) на імя:

Rev. J. Boyarchuk, 821 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

Руска
Агенція
Кора-
бельна
і Пере-
силка
Грошей

з кав-
пією
15.000
доларів
і від ко-
тралею
Стейну
Ю Юр

184 Hudson Str., New York, N. Y.

Ся Контора залагоджує елідуючі справи:

Пересилає Гроші до всіх країв по цінах можливо наймен-
ших і як найскорше.

Продає Шифарти на ріжні ділі корабельні до стар-
краю і в краю до Америки по найтапших цінах.

Виробляє повновласти, контракти купна і продажі по
осмотрені підписом консуля; перепроваджує великі паші
справи зі судами і старокравими властями.

Помогає у справах військовій, як увільненіє від асигнуван-
ку, військовій контролі, увільненіє від вправ і т. п.

Миніє гроші — старокрааві на американські і американські
на краєві після бжучого курсу.

Адрес:

Ruthenian Exchange

184 Hudson Str., New York, N.